

системі товарообігу є різними, а конкурентна побудова різних рівнів маркетингової інфраструктури ринків агропродовольчої продукції суттєво відрізняється. При цьому, під групами суб'єктів, що суттєво відрізняються, ми розуміємо фермерські господарства та приватні підприємства, традиційні сільськогосподарські підприємства (підприємства з землекористуванням до 4 тис. га сільськогосподарських угідь), великі вертикально та горизонтально інтегровані структури.

АГРАРНІ РОЗПИСКИ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ КРЕДИТУВАННЯ ФЕРМЕРІВ УКРАЇНИ

***МАРЕНИЧ Т.Г., Д.Е.Н., ПРОФЕСОР,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

В Україні поступово набирає обертів впровадження аграрних розписок, які відкривають вітчизняним сільськогосподарським товаровиробникам нові можливості для залучення додаткових ресурсів. Якщо вартість кредитів становить 25-30 % річних, то аграрні розписки коштують майже вдвічі дешевше, що особливо актуально для дрібних і середніх фермерів. В умовах непростой економічної ситуації, відсутності дешевих кредитних коштів у банківському секторі, непристосованості банківських послуг до специфіки малого агробізнесу аграрні розписки дозволяють, як свідчить практика, спростити доступ сільськогосподарських товаровиробників до фінансових і матеріально – технічних ресурсів.

Україна скористалася досвідом Бразилії щодо такого інструменту кредитування. У цій державі аграрні розписки функціонують вже багато років і приблизно на 30 % забезпечують фінансування посівних робіт. У Бразилії аграрні розписки згенерували за два десятиліття понад 30 млрд. дол. оборотного капіталу для малих і середніх фермерів. На сьогодні подібні інструменти одержали широкий розвиток у країнах Африки, Азії, а в Європі – хіба що в Сербії [1].

Проект «Аграрні розписки в Україні» впроваджується Міжнародною фінансовою корпорацією, членами Групи Світового банку, в партнерстві із Швейцарською Конфедерацією в Україні.

Практичне використання аграрних розписок в Україні розпочалося у 2014 році в Полтавській області. На перших етапах було видано тільки 10 аграрних розписок, з яких дев'ять товарних і одна фінансова загальною вартістю 37,4 млн. грн. У вересні 2015 року використання аграрних розписок було поширено ще на три області – Харківську, Черкаську та Вінницьку, у 2016 році ще на чотири області – Миколаївську, Сумську, Тернопільську та Хмельницьку [2]. В 2018 році дія інструменту аграрних розписок розповсюдилася на всю територію країни.

Вітчизняні аграрії за 2015-2018 рр. за допомогою аграрних розписок залучили 2,85 млрд. грн. За цей період було видано 457 аграрних розписок, з яких 285 – фінансові (на 1,25 млрд. грн.) і 172 – товарні (на 1,6 млрд. грн.). Даним інструментом скористалися середні і дрібні господарства – 53 % і 38 % відповідно [3]. Найбільше припадає виданих аграрних розписок на Полтавську та Черкаську області – 40% від загальної кількості. Найбільша частка аграрних розписок в Україні до сих пір оформляється на основі польові культури. Так, із 190 аграрних розписок на загальну суму 1,2 млрд. грн., виданих станом на середину січня 2018 року, 90 було видано на кукурудзу, 40 – на соняшник, 34 – на пшеницю [1]. Слід зазначити, що перелік культур, під які видають аграрні розписки, збільшився до 20. Також оформляють аграрні розписки під агрохімічні дослідження. Розглядаються можливості використання цього інструменту у тваринництві та інших галузях.

У 2018 році аграрії оформили 275 аграрних розписок на 1,7 млрд. грн. [1]. На даний момент у Реєстрі аграрних розписок зареєстровано 107 товарних і 212 фінансових аграрних розписок [4]. Це свідчить про те, що цей альтернативний спосіб залучення кредитних ресурсів сільськогосподарськими товаровиробниками підтвердив свою ефективність і завойовує довіру. При цьому впровадження аграрних розписок не передбачає заміну наявних механізмів кредитування.

Однак до сих пір залишаються невирішеними питання збалансованості інтересів учасників обігу аграрних розписок, оподаткування та бухгалтерського обліку операцій з обігу аграрних розписок. Кредиторами можуть бути тільки резиденти України, що ускладнює залучення іноземного фінансування. Для видачі аграрної розписки потрібні послуги нотаріуса, який є реєстратором Реєстру аграрних розписок. У деяких областях до цього реєстру підключена недостатня кількість нотаріусів, що обмежує доступність цих послуг

для зацікавлених осіб. Більшість банків відмовляються впроваджувати інструмент аграрних розписок у свій пакет послуг. Проте є і ті, які працюють з цим інструментом. Серед них: ОТП, Райффайзен Банк Аваль, Piraeus Bank, Агропросперис-банк [5].

Розповсюдженню аграрних розписок буде сприяти створення повноцінної інфраструктури для їх функціонування, проведення навчання та інформування зацікавлених сторін, удосконалення інституційної основи обігу аграрних розписок [6, с. 13]. Вирішення цих питань суттєво вплине на подальше впровадження механізму аграрних розписок в Україні.

Література.

1. Аграрные расписки: отныне по всей Украине: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://propozitsiya.com/agrarnye-raspis>.

2. Аграрні розписки дозволили залучити сільськогосподарським виробникам близько 428 млн. грн. // Економіка АПК. – 2017. – № 1. – С. 67.

3. Что такое аграрная расписка: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://latifundist.com/novosti/4005>.

4. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://new.agroregisters.com.ua/dashboard/public/search>.

5. Аграрные расписки: что необходимо знать о новом инструменте кредитования АПК: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://mbiz.censor.net.ua/resonance>.

6. Маренич Т.Г. Перспективи запровадження аграрних розписок в Україні / Т.Г. Маренич // Матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 16 грудня 2015 р.: у 2 ч. Ч. 1. – Харків : ХНАУ, 2015. – С. 10-13.

STRATEGIC DIRECTIONS OF REINSURANCE IN THE CONTEXT OF INSURANCE MARKET IN UKRAINE

***TKALENKO N., DR., PR.,
MARHASOVA V., DR., PR.,
VYHOVSKA V., DR., PR.***

CHERNIHIV NATIONAL UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

Under the historical and globalization conditions, the implementation of effective state policy for insurance market development be able to be achieved by the integration of: its safety ensuring system, modeling and forecasting of functioning prospects, scientific understanding of state system transformations, actualizing the need for financial system reforming.